

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry of Physical Planning Construction and
Environmental Protection

Broj: 05-01-38836/18 MM
Sarajevo, 07.01.2019. godine

SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
n/r Elmedin Konaković, predsjedatelj

- o v d j e -

Predmet: Dostava odgovora na zastupnička pitanja – zastupnica Vildana Bešlija

Zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo, Vildana Bešlija, na Hitnoj Radnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo, održanoj dana 06.12.2018. godine, u okviru tačke Dnevnog reda "Zastupnička pitanja, inicijative i odgovori", u skladu sa Poslovníkom Skupštine Kantona Sarajevo, postavila je zastupnička pitanja, kako slijede:

1. *Koje mjere Kantonalnog plana zaštite okoliša za period 2017-2022 je Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša provelo od stupanja istog na snagu?*
2. *Koja sredstva je ministarstvo izdvojilo na mjere koje Kantonalni plan zaštite okoliša Kantona Sarajevo predviđa?*
3. *Obzirom na finansijske potrebe za implementaciju KEAP-a, očekivano je da se sa određenim projektima aplicira i prema fondovima koji su nam dostupni. Molimo da nam dostavite listu do sada pripremljenih projekata i upućenih aplikacija na fondove.*

Odgovor:

Skupština Kantona Sarajevo je na sjednici održanoj 31.10.2017. godine donijela Kantonalni plan zaštite okoliša KEAP ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 47/17). Sastavni dio KEAP-a čine Akcioni planovi za 6 tematskih oblasti (priroda, vodni resursi, upravljanje kvalitetom zraka, zemljište, upravljanje otpadom i odgovori politika), koje su u nadležnosti više ministarstava, a kojima su definisane brojne aktivnosti, nosioci, rokovi za realizaciju i okvirna finansijska sredstva. Odlukom o usvajanju KEAP-a je definisano, da će praćenje njegove implementacije u svim segmentima vršiti Koordinacioni odbor koji će imenovati Vlada Kantona Sarajevo.

Vlada Kantona Sarajevo je na sjednici održanoj 24.05.2018. godine donijela Rješenje o formiranju i imenovanju Koordinacionog odbora za provođenje KEAP-a ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/18). Koordinacioni odbor čine predstavnici Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, privrede, saobraćaja, zdravstva, komunalne privrede i infrastrukture, obrazovanja, nauke i mladih, te Federalnog ministarstva okoliša i turizma i Kantonalne uprave za inspeksijske poslove. Rješenjem o formiranju i imenovanju Koordinacionog odbora, između ostalih zadataka, utvrđena je obaveza analiziranja, ocjenjivanja i sumiranja rezultata provedenih aktivnosti i sačinjavanje izvještaja za Vladu i Skupštinu Kantona Sarajevo.

U tom smislu, Koordinacioni odbor je na sjednici održanoj 06.11.2018. godine razmatrao ranije tražene i dostavljene izvještaje o provedbi akcionih planova KEAP-a u 2018. godini. Budući da dostavljeni podaci nisu bili integralni, poslan

web: <http://mpz.ks.gov.ba>
e-mail: mpz@mpz.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-029,
Fax: + 387 (0) 33 562-031
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

je zahtjev na više adresa nosilaca aktivnosti sa upitom o realizaciji utvrđenog. U toku je sumiranje rezultata, a očekuje se da svoje priloge dostave i pojedine općine i ministarstva koja do sada nisu odgovorila na zahtjev.

S tim u vezi, u tabelama su navedene samo mjere koje je, u okviru svoje nadležnosti, provelo Ministarstvo prostornog uređenje, građenja i zaštite okoliša, a cjeloviti izvještaj o realizaciji KEAP-a za 2018. godinu bit će naknadno pripremljen.

Provođenje Kantonalnog plana zaštite okoliša zahtjeva značajna finansijska sredstva, koja se ne mogu obezbjediti samo izdvajanjima iz Budžeta Kantona Sarajevo. Zato su predviđeni i drugi načini i potencijalni izvori sredstava, kao što su IPA fondovi, fondovi EU, Fond za zaštitu okoliša, strani razvojni programi itd. Kad je u pitanju EU predpristupni program IPA- II za period 2018.-2020. godina, koji je otvoren za sektor zaštite okoliša, Sektor zaštite okoliša je aktivno uključen u proces planiranja koji se odvija putem Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih poslova BiH. U tom smislu pripremljen je sektorski planski dokument za 2018. i 2020. godinu, dok su namijenjena sredstva za 2019. godinu kompletno usmjerena na energetiku. U okviru dijela dokumenta za 2020. godinu prvobitno je prihvaćen naš prijedlog za nabavku opreme, konkretnije temperaturnog profilera, kojim će Federalni hidrometeorološki zavod moći pouzdanije planirati vremensku prognozu ispod inverzionog sloja, što je značajno za pokretanje određenih epizoda zagađenja zraka u zimskom periodu. Ovaj dio dokumenta je podrazumjevaao i nabavku značajnog broja automatskih stanica za monitoring kvaliteta zraka uglavnom za Republiku Srpsku, ali je od delegacije EU odgovoreno da nikakva nabavka opreme u ovom trenutku nije opravdana, zato što ne postoji organizovan sistem monitoringa kvaliteta zraka na nivou BiH, na čemu će se insistirati do kraja. Početkom oktobra 2018. godine, u funkciji pripreme Jedinstvene liste prioritetnih infrastrukturnih projekata za BiH, Ministarstvo je u saradnji sa Ministarstvom komunalne privrede i infrastrukture i KJKP "ViK" Sarajevo dostavilo prijedlog projekta za tretman mulja sa postrojenja Butila. Projekat je visoko ocijenjen i dobio je podršku Federalnog ministarstva okoliša i turizma i Federalnog ministarstva voda. Očekuje se da će projekat biti sufinansiran iz fondova koji podupiru implementaciju strategije zaštite okoliša u BiH, odnosno aproksimacije ili prilagođavanja propisa pravnoj stečevini EU, koju je usvojilo Vijeće ministara u aprilu 2017. godine. Vezano za apliciranje za dobijanje sredstava iz drugih izvora, iz tabela u prilogu se može vidjeti za koje projekte je u 2018. godini Ministarstvo obezbjedilo sredstva. Inače, valja istaći problem utroška obezbjedenih budžetskih sredstava zbog komplikovanih procedura javnih nabavki, te nedostatka kadrovskih kapaciteta.

Damir Filipović, MA prava

Prilog:

- Tabela, oblast Priroda
- Tabela, oblast Upravljanje otpadom
- Tabela, oblast Upravljanje kvalitetom zraka
- Tabela, oblast Odgovori politika

Dostaviti:

- Naslovu
- Vladi Kantona Sarajevo
- Evidencija
- a/a

web: <http://mpz.ks.gov.ba>
e-mail: mpz@mpz.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-029,
Fax: + 387 (0) 33 562-031
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

1 AKCIONI PLAN

Akcionni plan za sve oblasti razmatranja dat je za vremenski period 5 godina od Odluke o usvajanju (2017.-2022. godina).

1. Priroda

R.b.	Opis aktivnosti/ mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
Strateški cilj 1. Zaštita biodiverziteta i geodiverziteta KS kroz uspostavu i jačanje institucionalnog, pravnog i ekonomskog okvira za realizaciju efikasnih mjera			
Operativni cilj 1.1. Izrada potrebnih planskih dokumenata			
1.1.1.1.	Izraditi i usvojiti Plan upravljanja SP „Vrelo Bosne“	Za realizaciju aktivnosti u 2018. godini angažovana su sredstva u Budžetu KS u iznosu do 29.250,00 KM sa PDV-om, ali nisu utrošena. Postupak javne nabavke usluge u ime Ministarstva (kao glavnog nosioca) provodi Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevu. U toku 2018. godine poništen je jedan postupak javne nabavke, dok je drugi u toku, ali su i na ovaj uložene dvije žalbe, a na čije rješavanje se čeka po mjesec dana, što značajno otežava i pomjera čitavu realizaciju aktivnosti.	
1.1.1.2.	Izraditi i usvojiti Prostorni plan područja posebnog obilježja SP „Vrelo Bosne“, uz preispitivanje obuhvata u odnosu na šire područje prirodne cjeline Igman	Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša svake godine planira sredstva za ovu namjenu. Međutim, da bi se pokrenule aktivnosti na izradi Prostornog plana područja posebnog obilježja SP „Vrelo Bosne“ potrebno je da Skupština Kantona Sarajevu prethodno donese Odluku o privremenoj zaštiti izvorišta vode za piće u "Sarajevskom polju", za čiju pripremu je nadležno Ministarstvo privrede Kantona Sarajevu. Na Nactr ove odluke Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša je u julu 2018. godine dalo mišljenje, primjedbe i sugestije. Nepoznato je kada će Odluka biti upućena u proceduru razmatranja i donošenja.	
1.1.1.3.	Izraditi i usvojiti Plan upravljanja za ZP „Bijambare“	Budući, da je Plan istekao u 2018. godini, aktivnosti na pripremi novog desetogodišnjeg upravljačkog dokumenta za ZP "Bijambare" će započeti u 2019. godini, za što će Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša (kao nosioc realizacije aktivnosti) planirati sredstva u Budžetu za 2019. godinu u iznosu od 25.000,00 KM sa PDV-om. U planu je pokretanje procedure javne nabavke usluge izrae plana, odabir izrađivača, priprema i provođenje procedure javne rasprave i konačnog donošenja od strane Vlade KS.	

R.b.	Opis aktivnosti/ mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
1.1.1.4.	Izraditi i usvojiti Prostorni plan područja posebnog obilježja ZP „Trebević“	U završnoj fazi izrada Prostorne osnove plana. Međutim, potrebno je dodatno pripremiti Elaborat upravljanja šumskim ekosistemima na području ZP „Trebević“. U tom kontekstu izrađen je projektni zadatak, te se očekuje u narednom periodu intenzivnije aktivnosti na njegovoj izradi, a što sve skupa koordinira Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo kao nosioc izrade PPPO ZP „Trebević“. Inače, Odlukom o pristupanju izradi Prostornog plana područja posebnog obilježja ZP „Trebević“ (iz 2016. godine) definisano je da su za njegovu izradu potrebna sredstva u iznosu do 60.000,00 KM, ali do danas nije ništa utrošeno sa pozicije Ministarstva za ovu namjenu.	
1.1.1.5.	Izraditi i usvojiti prostorni plan područja posebnog obilježja ZP „Bentbaša“	Aktivnost planirana, prema KEAP-u, za period 2019. - 2021. godina, tako da se još ništa nije pokrenulo u smislu početka njene realizacije.	
1.1.1.6.	Izraditi i usvojiti Plan upravljanja ZP „Bentbaša“	Za realizaciju aktivnosti u 2018. godini angažovana su sredstva u Budžetu KS u iznosu do 23.400,00 KM sa PDV-om, ali nisu utrošena. Postupak javne nabavke usluge u ime Ministarstva (kao glavnog nosioca) provodi Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo. U toku 2018. godine poništen je jedan postupak javne nabavke, dok je drugi u toku, ali su i na ovaj uložene dvije žalbe, a na čije rješavanje se čeka po mjesec dana, što značajno otežava i pomjera čitavu realizaciju aktivnosti.	

Operativni cilj 1.2. Jačanje kadrovskih i resursnih kapaciteta za zaštitu prirode

1.1.2.1.	Uputiti inicijativu Ministarstvu kulture i sporta KS za jačanje kapaciteta službe za zaštitu prirode baštine unutar Kantonalnog zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo (KZZKHIPN Sarajevo)	Predmetna inicijativa nije upućena u toku 2018. godine od strane Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša kao nosioca realizacije iste, ali će se u 2019. godini raditi na pripremi inicijative, budući da se jedinim stručnom licu trenutno zaposlenom u Službi za zaštitu prirode baštine unutar Kantonalnog zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo bliži odlazak u penziju, pa je neophodno što prije zaposliti i obučiti novi stručni kadar.	
1.1.2.2.	Zaposliti nedostajući stručni kadar u Službi za zaštitu prirode baštine unutar KZZKHIPN Sarajevo. Prema pravilniku o sistematizaciji radnih mjesta Zavoda, potrebna su 2 nova uposlenika (VSS)	Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša nije realizator predmetne aktivnosti.	
1.1.2.3.	Zaposliti nedostajući kadar u KUJZPP u skladu sa unutrašnjom sistematizacijom radnih mjesta i potrebama za novouspostavljena ZP u KS.	Vlada Kantona Sarajevo je dana 26.12.2017. godine dala saglasnost za upošljavanje 6 lica u KUJ za zaštićena prirodna područja, ali do danas Ustanova nije pokrenula proceduru upošljavanja. Inače, potreba za dodatnim upošljavanjem ukazala se najviše zbog povećanja broja zaštićenih prirodnih područja kojima upravlja pomenuta Ustanova, odlaska lica u penziju i generalno manjka stručnih ljudi za upravljanje, održivo korištenje i zaštitu tih područja. Za ovu aktivnost Ustanova treba da planira neophodna sredstva.	
Operativni cilj 1.3. Jačanje zakonske regulative			
1.1.3.1.	Uputiti inicijativu Ministarstvu okoliša i turizma FBiH za donošenje nedostajućih podzakonskih akata predviđenih Zakonom o zaštiti prirode FBiH (Sl. novine FBiH, 66/13) a za provedbu kojih će biti odgovoran i KS	Imajući u vidu poteškoće u primjeni važećeg federalnog Zakona o zaštiti prirode, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša (kao nosioc realizacije predmetne aktivnosti) je u julu 2018. godine uputilo Federalnom ministarstvu okoliša i turizma inicijativu za izmjene i dopune istog. Inicijativom je dijelom ukazano i na potrebu donošenja podzakonskih akata koji su predviđeni predmetnim Zakonom, a koji do danas nisu usvojeni. Federalno ministarstvo je prihvatilo inicijativu, te se u narednom periodu očekuju konkretne aktivnosti po ovom pitanju.	
1.1.3.2.	Uputiti inicijativu Ministarstvu	Ovo će biti predmet diskusija u okviru inicijative Ministarstva za izmjene i dopune važećeg Zakona o zaštiti prirode. Inače,	

okoliša i turizma FBiH za izmjene i dopune Zakona o zaštiti prirode FBiH (Sl. novine FBiH, 66/13) u smislu iznalaženja modaliteta za pravnu zaštitu pojedinačnih prirodnih vrijednosti i spomenika prirode, kako bi Skupština KS zaštitu istih proglašavala donošenjem pojedinačnih pravnih dokumenata nižeg nivoa od zakona	u novembru 2018. godine Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo je u saradnji sa Ministarstvom pokrenuo postupak javne nabavke usluge izrade "Stručnog obrazloženja za proglašenje zaštite prioritarnih pojedinačnih spomenika prirode baštine iz oblasti hidro-geološkog i geomorfološkog spomeničkog naslijeđa Kantona Sarajevo", čija je procijenjena vrijednost 40.000,00 bez PDV-a. Sredstva su planirana u Budžetu u 2018. godini u visini do 50.000,00 KM, ali nisu utrošena, pa se očekuje u 2019. godini utrošak istih. Kada je u pitanju postupak javne nabavke, na isti je u međuvremenu uložena žalba, te je predmet trenutno u Uredu za razmatranje žalbi.	
Operativni cilj 1.6. Uspostava mreže postojećih i novih zaštićenih područja		
1.1.6.1. Obavljanje zakonske i druge potrebne procedure vezano za mogućnost uspostave zaštite prirodne cjeline Bjelašnica - Igman - Treskavica - Kanjon rijeke Raktinice	Vrijeme realizacije aktivnosti u KEAP-u je 2020. godina. Inače, mogućnost uspostave zaštite prirodne cjeline Bjelašnica - Igman - Treskavica - Kanjon rijeke Raktinice sagledava se kroz Projekat UNEP-a pod nazivom "Postizanje očuvanja biološke raznolikosti kroz uspostavljanje i efikasno upravljanje zaštićenim područjima i izgradnju kapaciteta za zaštitu prirode u Bosni i Hercegovini". Projekat finansira Globalni fond za okoliš (GED), s osnovnim ciljem pružanja podrške sistemu zaštićenih područja u Bosni i Hercegovini, kao i njegovo proširenje, te izgradnje kapaciteta za efikasno upravljanje i integraciju biodiverziteta u proizvodne okvire. Projekat se realizuje već dvije godine, a do danas je u saradnji sa UNEP-om i udruženjem CENER 21 održano nekoliko sastanaka i radionica. U 2019. godini očekuju se konkretniji rezultati i zaključci po pitanju ovog projekta. Ministarstvo prostornog uređenja, gradnja i zaštite okoliša nema troškova u pogledu realizacije ove aktivnosti. Ukoliko rezultat valorizacije pomenute prirodne cjeline pokazuje da se za istu treba uspostaviti pravna zaštita u okviru jedne od kategorija zaštite koje su u nadležnosti Kantona Sarajevo, obavljanje zakonske i druge potrebne procedure je u tom slučaju propisano federalnim Zakonom o zaštiti prirode.	

3. Upravljanje kvalitetom zraka

R.b.	Opis aktivnosti/mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
Strateški cilj 2. Upravljanje kvalitetom zraka			
Operativni cilj 2.1. Planiranje kvaliteta zraka			
3.2.1.1.	Donošenje odluke o formiranju Centra za upravljanje kvalitetom zraka u KS	Održan je Okrugli sto sa Uredom Grada Beča. Na istom su prezentirana iskustva Beča koji ima formiran Centar za upravljanje kvalitetom zraka.	
3.2.1.3.	Nabavka opreme i provođenje radio-sondažnih mjerenja na području sarajevske kotline u cilju sagledavanja stanja atmosfere i inverznog sloja	Obavljeni dogovori FHMZ FBiH, za nabavku opreme za radiosondažno mjerenje. Zbog visoke cijene (cca 450.000 KM) i samog mjerenja (cca 24.000 KM po jednom mjerenju). Potrebno tražiti dodatne izvore finansiranja.	
3.2.1.5.	Izrada baznog disperzionog modela KS i zoniranje kvaliteta zraka za potrebe prostornog planiranja KS	Odlukom o zaštiti i poboljšanjukvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" br.23/16), predviđeno je da Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, upotrebom matematskog modela disperzije vrši ocjenjivanje prihvatljivosti zahvata u prostoru sa stanovišta kvaliteta zraka, ali i korištenje podataka pri izradi prostorno-planskih dokumenata.	Utrošeno: - Nabavka Servera za modeliranje kvaliteta zraka - 21.047.13 - Nabavka baznog modula- 5.978,70 - Nabavka softvera za SelmaGis- 5756,40
3.2.1.6.	Integriranje disperzionog modeliranja u postojeći GIS sistem ZzPR KS	Imajući u vidu da Zavod nije adekvatno osposobljen za obavljanje navedenih obaveza, u Akcionom planu KEAP-a je predviđeno da se u 2018.godini realizuju projekti kojim bi Zavod mogao da preuzme tu ulogu. U funkciji implementacije Akcionog plana Zavod je pokrenuo sve neophodne procedure, uključujući provođenje tenderskih postupaka: Izrade baznog disperzionog modela Kantona Sarajevo i zoniranja kvaliteta zraka za potrebe prostornog	Angažovano po osnovu Sporazuma sa ZzPR KS 92.313,00 KM (potpisan Ugovor o izradi "Metodologije za ocjenu uticaja na

R.b.	Opis aktivnosti/mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
3.2.1.7.	Izrada metodologije planiranja Kantona, integrisanje disperzionog modela u postojeći GIS sistem Zavoda i izradu metodologije za ocjenu za ocjenu uticaja na kvalitet zraka za nove zahvate u prostoru za potrebe Zavoda		kvalitet zraka za nove zahvate u prostoru i proračun baznog disperzionog modela")
3.2.1.8.	Izrada studije mikroklimatske slike sarajevske kotline i analiza uticaja visoke gradnje na zračne koridore za provjetravanje		35.778,00 KM (iz Budžeta KS za 2017.g.) Izrada Studije zračnih koridora je finansirana grant sredstvima EBRD-a
Operativni cilj 2.2. Nastavak kontinuiranog monitoringa kvaliteta zraka			
3.2.2.1.	Održavanje postojećih mjernih stanica, provođenje mjerenja i izrada izvještaja o stanju zagađenosti u KS		Utrošeno: - 109.800 KM Ugovor o monitoringu kvaliteta zraka sa Zavodom za javno zdravstvo KS - 31.379,40 nabavka rezervnih dijelova - 18.532,80 KM kalibracija analizatora
3.2.2.2.	Nabavka 5 novih stanica u mreži za praćenje kvaliteta zraka u KS-proširenje		Utrošeno: 181.528,98 KM iz Budžeta Kantona Sarajevo sa pozicije MPUGIZO

R.b.	Opis aktivnosti/mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
	postojeće mreže stanica		
3.2.4.3.	Izrada bazne karte buke za KS	Ministarstvo je sa Zavodom za planiranje razvoja KS potpisalo Sporazum o utvrđivanju prava i obaveza na realizaciji projekta "Izrada bazne karte buke" kojim se Zavod obavezuje da provede proceduru javne nabavke izrade karte buke.	Angažovano 220.000 KM iz Budžeta KS.
Strateški cilj 3. Unaprijeđenje korištenja energije			
Operativni cilj 3.1. Izrada planskih dokumenata			
3.3.1.1.	Izrada plana razvoja energetika u KS do 2030, koji obuhvata: - Postojeće stanje enegetike, - Projekcije korištenja energije za posmatrani period po sektorima korištenja - Način obezbjedenja energije - Mogućnosti i potencijal korištenja obnovljivih izvora energije - Opravdanost korištenja toplotne energije za grijanje KS iz TE Kakanj	U okviru Projekta „Povećanje kvaliteta zraka u Bosni i Hercegovini kroz promociju obnovljivih izvora energije i poboljšanje pristupa sistema daljinskog grijanja“, ova mjera će se dijelom implementirati kroz: - Mogućnosti i potencijal korištenja obnovljivih izvora energije - Opravdanost korištenja toplotne energije za grijanje KS iz TE Kakanj	

R.b.	Opis aktivnosti/mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
	-Okolišni aspekti korištenja energije u KS		
3.3.1.2.	Studija centralnog sistema grijanja putem blokovskih kotlovnica u KS	Studija izvodljivosti o proširenju i unaprijeđenju sistema daljinskog grijanja u Kantonu Sarajevo", koja se priprema u okviru Projekta „Povećanje kvaliteta zraka u Bosni i Hercegovini kroz promociju obnovljivih izvora energije i poboljšanje pristupa sistema daljinskog grijanja", u cijelosti će obraditi ovu mjeru.	
3.3.1.3.	Studija proširenja daljinskog grijanja na području Hrasnice	Proširenje daljinskog grijanja u KS (pa i na području Hrasnice) će biti sagledano kroz "Studiju izvodljivosti o proširenju i unaprijeđenju sistema daljinskog grijanja u Kantonu Sarajevo", čija je izrada započela u 2018. godini (u saradnji ovog Ministarstva, UNDP-a i UNEP-a), a prethodno odobrena u okviru Projekta „Povećanje kvaliteta zraka u Bosni i Hercegovini kroz promociju obnovljivih izvora energije i poboljšanje pristupa sistema daljinskog grijanja", za čiju su pripremu obezbijeđena grant sredstva od strane Ministarstva zaštite okoliša, kopna i mora Republike Italije. Do danas je u okviru pripreme Studije organizovano više sastanaka sa odabranim izradivačima iste, kao i radionica sa širim krugom zainteresiranih strana (općine, preduzeća, ministarstva i sl.), a očekuje se do marta 2019. godine završetak aktivnosti na njenoj izradi.	Međunarodna grant sredstva (420.000 Eura za čitav Projekat)
3.3.1.4.	Studija opravdanosti sistema grijanja stanova u Vogošći iz postojeće toplane BAGS-Energetika	Studija izvodljivosti o proširenju i unaprijeđenju sistema daljinskog grijanja u Kantonu Sarajevo", koja se priprema u okviru Projekta „Povećanje kvaliteta zraka u Bosni i Hercegovini kroz promociju obnovljivih izvora energije i poboljšanje pristupa sistema daljinskog grijanja", u cijelosti će obraditi ovu mjeru.	
3.3.1.5.	Jačanje regulatornog okvira i institucionalnih i kadrovskih kapaciteta u oblasti energije i okoliša	Studija izvodljivosti o proširenju i unaprijeđenju sistema daljinskog grijanja u Kantonu Sarajevo", koja se priprema u okviru Projekta „Povećanje kvaliteta zraka u Bosni i Hercegovini kroz promociju obnovljivih izvora energije i poboljšanje pristupa sistema daljinskog grijanja", u cijelosti će obraditi ovu mjeru.	
3.3.1.6.	Hitno donošenje i primjena Pravilnika o uslovima za obavljanje	Na inicijativu ovog Ministarstva za donošenje Pravilnika o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje i isporuke topline energije, Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture je u decembru 2015. godine formiralo komisiju za izradu istog. Izrađen je nacrt Pravilnika 2016. godine, koji je doradivan i u 2017. godini, ali koji nije ni do danas usvojen.	

R.b.	Opis aktivnosti/mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
	energetskih djelatnosti, proizvodnje i isporuke toplotne energije		
Operativni cilj 3.2. Povećanje energetske efikasnosti			
3.3.2.4.	Povećanje energetske efikasnosti i smanjenje emisija polutanata u javnim objektima	Aktivnost se realizuje od kraja 2015. godine u saradnji sa UNDP-ijem kroz Projekat "Zelenog ekonomskog razvoja". Ovim Projektom u 2016. i 2017. godini izvršena je energetska sanacija ukupno 14 javnih objekata iz oblasti zdravstva, obrazovanja, rada i socijalne politike, kulture, te općinske zgrade. Za provođenje mjera energetske efikasnosti javnih objekata u navedenom periodu ovo Ministarstvo je izdvojilo sredstva u iznosu od preko 2,5 miliona KM, UNDP-i 900.000,00 KM, a općine skupa preko 535.000,00 KM. Kada je u pitanju 2018. godina, nakon donošenja Akcionog plana energetske efikasnosti u javnim objektima u Kantonu Sarajevo za period 2018. - 2020. godina otpočela je energetska sanacija dodatnih 7 javnih objekata u okviru Projekta "Zeleni ekonomski razvoj" (ukupno 21), koji su većinom odabrani upravo iz Akcionog plana. Za ovu namjenu izdvojeno je oko 1.716.270,00 KM, od čega je MPUGiZO KS iz Budžeta KS obezbijedio 911.000,00 KM, UNDP putem Vlade Švedske i Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH 400.000,00 KM, dok su općine i ostali sufinansijeri (ministarstva, menadžment javnih objekata) izdvojili ukupno 405.270,00 KM.	Za realizaciju ove aktivnosti u 2018. godini MPUGiZO i Budžeta KS utrošilo 911.000,00 KM
3.3.2.6	Unaprijeđenje efikasnosti sistema grijanja izgradnjom centralnih toplifikacionih sistema: - Izgradnja kotlovnice CCA 16 MW na lokalitetu obuhvata Regulacionog plana „Alipašin most VII“	Na lokalitetu obuhvata Regulacionog plana „Alipašin most VII“ izgrađena je kotlovnica na inicijativu ovog Ministarstva. Ministarstvo je osiguralo dio sredstava za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, a cjelokupnu investiciju su finansirale KJKP Toplane putem kredita.	

R.b.	Opis aktivnosti/mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
	-Izgradnja kotlovnice CCA 21 MW na lokalitetu obuhvata Regulacionog plana "Alipašin most VII"		

5. Upravljanje otpadom

R.b.	Opis aktivnosti/mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
Strateški cilj 1. Smanjenje rizika po okoliš i zdravlje ljudi i uspostava prioritetne infrastrukture za integralno upravljanje otpadom			
Operativni cilj 1.1. Stvoriti uvjete za sanitarno odlaganje otpada na deponiji "Smiljevići" u okviru RCUO za narednih 5 godina			
5.1.1.1.	Rekonstrukcija uređaja za prečišćavanje procjednih voda		
5.1.1.2.	Održavanje i upravljanje postrojenjem za tretman procjednih voda (monitoring stanica: hidrometeorološka stanica, laboratorija i održavanje uređaja)	Program sanacije deponije za period 2016-2020. godine, je pripremljen u 2016. godini od strane Operativnog tima, koji je, formiran u okviru Zavoda za izgradnju Kantona Sarajeva. Program sadrži prijedlog nužnih radova na izgrađenoj infrastrukturi kao i prijedloge za održavanje deponije i izgradnju novih sadržaja neophodnih za uspostavljanje RCUO. Aktivnosti se realizuju putem Zavoda za izgradnju Kantona Sarajeva i KJKP „Rad. Sporazum Ministarstva i Zavoda za izgradnju 29.05.2017. godine, sadrži obaveze Zavoda u petogodišnjem periodu. Putem Zavoda za izgradnju je realizovana instalacija pilot uređaja za testiranje različitih tehnologija, a u toku je realizacija aktivnosti KJKP „Rad“ na, razdvajanju kaferijskih otpadnih voda i rekonstrukciji postojećih septičkih jama, te realizaciju aktivnosti odvodnje otpadnih voda sa reciklažnog dvorišta. U sklopu projekta pružanja podrške Bosni i Hercegovini, kako bi se povećala spremnost BiH da implementira projekte ulaganja u poboljšanje upravljanja otpadom, koje implementira Svjetska banka, je i projekat „Tehnička pomoć za unaprjeđenje integrisanog upravljanja čvrstim otpadom u BiH“, a koji se izvodi uz podršku švedske agencije za međunarodni razvoj (SIDA). Ovaj projekat je obuhvatio analizu osam odlagališta u BiH i pripremu preporuka o zatvaranju, sanaciji i prilagođavanju. Jedan od projekata je i Procjena nastajanja procjednih voda na odlagalištu Smiljevići i minimiziranje nastajanja procjednih voda. U svrhu odobravanja preliminarnu studiju izvodljivosti za odlagalište Smiljevići, Federalno ministarstvo je imenovalo projektni odbor, u kojem su predstavnici Ministarstva, za pregled izvještaja i odobrenje preliminarne studije izvodljivosti. Studija će biti završena do marta 2019. godine.	Za realizaciju ove aktivnosti u 2018. godini utrošeno je 192.644,56 KM Sredstava iz Budžeta KS, te sredstva Svjetske banke (nemamo podatke koliko je koštala Studija Svjetske banke).
5.1.1.3.	Sanacija postojećeg sistema za otplinjavanje, ugradnja novih soni na aktivnom dijelu deponije	Do 10.10.2018. godine je završena izgradnja sistema za otplinjavanje sa središnjeg dijela odlagališta (aktivne plohe 2008-2018. godina) sa 30 bušotina i ugrađena su 2 biofiltera. Bušotine su povezane u sistem i cjevovodima je doveden gas do energetskog postrojenja. Mjerenjem je ustanovljen procenat od 51 – 53% metana, što zadovoljava potrebe rada energane. Deponijski plin je preusmjeren na baklju, gdje se spaljuje, do dobijanja dozvole za rad postrojenja za proizvodnju električne energije od FERK – a.	Za realizaciju ove aktivnosti utrošeno je 371.155,03 KM sredstava iz Budžeta KS.

R.b.	Opis aktivnosti/mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
5.1.1.4.	Analiza podataka o emisijama sa RCUO "Smiljevići". Monitoring procjednih voda od strane certificirane laboratorije, obrada hidrometeoroloških podataka i kontrola emisije u zrak (kontrola gasova na sistemu za otplinjavanje i održavanje istog)	Ugovoren je monitoring sastava i količina procjednih voda, zajedno sa podacima hidro-meteorološke stanice u trajanju od jedne godine. Monitoring će trajati do maja 2019.godine.	Za ovu aktivnost utrošeno je 86.098,55 KM sredstava iz Budžeta KS, a ukupna vrijednost ugovora je 108.646,20 KM, koji se nastavlja realizovati u 2019.godini.
5.1.1.5.	Polaganje multibarijerne zaštite za proširenje aktivne plohe za odlaganje otpada cca.15 000 m ²	Sredstva na ovoj poziciji su utrošena za izgradnju sanitarne plohe površine 3000 m ² . Sredstva su doznačena KJKP "Rad".	Utrošeno je 157.707,81 KM iz Budžeta KS.
Operativni cilj 1.3. Uspostaviti kapacitete za adekvatno zbrinjavanje građevinskog otpada			
5.1.3.1.	Izgradnja preostalog dijela deponije inertnog materijala sa platoom za uspostavljanje reciklaže građevinskog otpada i ekoprorijacija zemljišta na lokaciji RCUO "Smiljevići", na osnovu urađenog Glavnog projekta	U cilju izgradnje deponije inertnog materijala nabavljena je oprema za reciklažu građevinskog otpada i završeni radovi na deponiji inertnog materijala. U 2019.godini će se nastaviti aktivnosti na nabavci dodatne opreme, za koja su sredstva već doznačena KJKP "Rad". Planirana je nabavka buldožera i kompaktora za deponiju inertnog materijala, bez kojih nije moguće otpočinjanie odlaganja inertnog otpada.	Za ovu namjenu utrošeno je 766.912,89 KM, za izgradnju deponije i nabavku opreme za reciklažu građevinskog otpada, te 850.000,00 KM za nabavku kompaktora i buldožera.
Operativni cilj 1.5. Uspostaviti kapacitete za iskorištavanje biorazgradivog otpada			
5.1.5.1.	Faza I: Izrada projektne	Podržan je projekat pod nazivom "Reciklaža zelenog otpada - kompostana". Projekat podrazumijeva prikupljanje	Izdvojeno je 200.000,00 KM iz

R.b.	Opis aktivnosti/mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
	dokumentacije (Glavnog projekta) za izgradnju kompostane za zeleni otpad sa javnih površina Faza II: Izgradnja kompostane, nabavka prateće mehanizacije i opreme na lokaciji (Sokolović Kolonija - KJKP Park)	zelenog otpada sa svih općina u Kantonu Sarajevo, te proizvodnju komposta kao prirodnog đubriva. Projektom je predviđena izgradnja kompostane i nabavka drobilice za usitnjavanje zelenog otpada sa javnih površina u svrhu kompostiranja na tradicionalan način.	Budžeta KS za projekat i dio opreme.
Operativni cilj 1.9. Uspostaviti Regionalni centar za upravljanje otpadom			
5.1.9.2.	Izraditi studiju izvodivosti za izbor tehnologije tretmana otpada na RCUO (proizvodnja SRF-a i RDF-a, tretman biorazgradivog otpada iz komunalnog itd.), uključujući i MBO	U saradnji sa Sarajevskom razvojnom agencijom SERDA ugovorena je izrada Studije opravdanosti izgradnje kogenerativnog postrojenja i postrojenja za mehaničko-biološki tretman otpada. Rezultati Studije će biti razmatrani u okviru planiranih aktivnosti za 2019. godinu. Studija opravdanosti izgradnje kogenerativnog postrojenja i postrojenja za mehaničko-biološki tretman (MBT) otpada na području Kantona Sarajevo obuhvatila je pregled količina i karakteristika otpada, osvit na mogućnost lociranja ovih postrojenja na području Kantona Sarajevo, te nalaizu opcija tretmana. Razmatrane su 2 varijante za MBO postrojenje i 3 varijante za postrojenje za energetsko iskorištavanje otpada. Zaključeno je da je najprihvatljivija opcija MBO postrojenje sa kompostiranjem.	Izdvojeno je 150.000,00 KM iz Budžeta KS.
5.1.9.3.	Izgradnja reciklažnog dvorišta na lokaciji RCUO "Smiljevići" i početak rada za štanovnike KS	Dana 25.10.2018. godine otvoreno je u okviru RCUO Smiljevići je reciklažno dvorište, u koje građani mogu dopremiti sve vrste reciklažnog otpada. Izgradnju reciklažnog dvorišta finansiralo je Ministarstvo i KJKP „RAD“, a nadzor nad izgradnjom vršio je Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo. Nabavku opreme za reciklažno dvorište, obezbijedio je KJKP „Rad“ putem Javnog poziva od Federalnog ministarstva okoliša i turizma. Reciklažno dvorište ima površinu 3000 m ² , s tim da je 1600 m ² ispod nadstrešnice. Reciklažno dvorište je otvoreno tipa, gdje će	Izdvojeno je 600.000,00 KM iz Budžeta KS.

R.b.	Opis aktivnosti/mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
	I faza: izgradnja RD - građevinski radovi i nabavka minimalne opreme II faza: dovršetak RD - izgradnja nadstrešnice i nabavka tehnološke opreme	građani u toku radnog vremena odvojeno skupljeni otpad: papir i karton, plastika, stiropor, PET boce, plastična folija, staklo, otpadne gume, metalni glomazni otpad, odjeća i obuća, tekstili, kabasti kućni otpad, ambalaža od drveta, električni i elektronski otpad, baterije i akumulatori, itd.	
Strateški cilj 2. Smanjenje količina otpada za finalno odlaganje/zbrinjavanje uz efikasnije korištenje resursa			
Operativni cilj 2.1. Iskoristiti 90% papira, kartona, stakla, plastične ambalaže iz komunalnog otpada			
5.2.1.4.	Podjela kanti /posuda za odvojeno prikupljanje papira, stakla i limenki na mjestu nastajanja prema izrađenom projektu uvođenja odvojenog prikupljanja otpada u individualnim stambenim objektima na području KS	U saradnji sa KJKP „Rad“ realizuje se Projekat uvođenja odvojenog prikupljanja otpada u individualnim stambenim objektima u Kantonu Sarajevo. U okviru ovog projekta u 2018.godini je realizovana druga faza projekta, koja je rezultirala nabavkom 3000 kanti od 240 l i jednog vozila za prikupljanje otpada iz individualnih stambenih objekata, za koju su sredstva obezbijeđena u 2017.godini, a otpočele je realizacija treće faze projekta koja predviđa nabavku 1000 posuda 240 l i 1000 posuda 120 l, te opreme za sortirnicu u okviru RCUO Smiljevići. U ovom projektu KJKP „Rad“ realizuje i program edukacije vezano za selektiranje i reciklažu otpada, dok se putem KJKP „Rad“ kao i putem NVO sektora realizuju kampanje na prevenciji i smanjenju količina otpada.	Ukupno izdvojeno sredstva iz Budžeta KS iznose 730.000,00 KM.
Operativni cilj 2.5. Uspostaviti kapacitete za adekvatno zbrinjavanje otpada životinjskog porijekla			
5.2.5.1.	Uspostaviti evidenciju o količinama i vrstama otpada životinjskog porijekla koji nastaje u KS, po kategorijama – registar otpada životinjskog porijekla	U saradnji sa NVO COOR je realizovan projekat „Uspostava registra otpada životinjskog porijekla“, čiji rezultati će omogućiti stvaranje preduslova za iznalaženje rješenja za zbrinjavanje ovog otpada. Projektom je unaprijeđena saradnja zainteresovanih strana sa područja Kantona Sarajevo o problemima i rješavanju upravljanja nusproizvodima i otpadom životinjskog porijekla, te predložena potencijalna prelazna rješenja za zbrinjavanje otpada životinjskog porijekla, za koje je neophodno uspostaviti nadzor i osigurati finansijska sredstva, a do konačnog rješenja koje je u nadležnosti viših nivoa vlasti. Vlada Kantona Sarajevo je 20.09.2018.godine donijela zaključak kojim je usvojila Izvještaj Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, te zadužila nadležna ministarstva za poduzimanje mjera na unapređenju stanja.	Izdvojeno je 10.000,00 KM iz Budžeta KS.

R.b.	Opis aktivnosti/mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
5.2.5.3.	Završiti izgradnju i adaptirati četvrtu jama - grobnicu kako bi se obezbijedili dovoljni kapaciteti zbrinjavanja za sve 3 kategorije animalnog otpada	Završena je izgradnja četvrte jame grobnice. Dodatno, Zaključkom broi 02-05-32638-10/18 od 20.09.2018.godine, Vlada Kantona Sarajevo je nadležne institucije za preduzimanje mjera na unapređenju stanja u ovoj oblasti. Jedna od mjera u prelaznom periodu je izgradnja dvije jame grobnice za životinjski otpad, koja se realizuje u saradnji sa KJP "Rad" i Ministarstvom privrede, koje je planiralom dodatna sredstva u iznosu od 180.000 KM.	Izdvojeno je 405.786,00 KM iz Budžeta KS.
Operativni cilj 3.2. Usvojiti plansku i regulacionu dokumentaciju			
5.3.2.1.	Izraditi i usvojiti "Prostorni plan područja posebnog obilježja RCUO Smiljevići"	U 2018.godini otpočela je izrada Prostornog plana područja posebnog obilježja „Regionalni centar za upravljanje otpadom (RCUO) Smiljevići“, koja predviđa proširenje obuhvata deponije sa sadašnjih 53,4 ha na 94,3 ha. Prostornim planom će se utvrditi sadržaji Centra, preispitati usklađenost postojećih sadržaja sa planiranim namjenama i uskladiti namjene sa tehnološkim postupkom (ulazno-izlazne zone, prostori za reciklažno dvorište i sortirnicu, prostor za mehaničko-biološki tretman otpada, reciklažni plato za građevinski otpad, prostori za odlaganje otpada, tijelo deponije, zone za prikupljanje i obradu deponijskog plina i procjednih voda i adekvatni prateći sadržaji). Za ovaj Plan će se raditi Stratejska procjena uticaja na okoliš, koja ima za cilj identifikaciju i procjenu uticaja Plana na okolni prostor, a čiji će rezultati i smjernice biti implementirani u Plan. U dokumentu stratejske procjene se identifikuju, opisuju i procjenjuju značajni uticaji provođenja Plana na okoliš, zaštitu prirode, zaštitu zdravlja ljudi i kulturne baštine i moguće alternative, koje uzimaju u obzir ciljeve zaštite okoliša i karakteristike područja na koje se Plan odnosi. Procijenjena vrijednost projekta je 160.000 KM.	Ukupna sredstva za plan su 160.000,00 KM, a dosad je realizovano 29.717,30 KM iz Budžeta KS.

6. Odgovori politika

R.b.	Opis aktivnosti/ mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
Strateški cilj 1. Unapređenje pravnog i strateškog okvira s ciljem postizanja zaštite zdravlja ljudi i održivog upravljanja okolišem			
Operativni cilj 1.1. Jačanje zakonske regulative u KS			
6.1.1.1.	Insistirati na donošenju novog Zakona o zaštiti okoliša na nivou FBiH i definisanju institucija koje će se baviti stručnim poslovima u oblasti zaštite okoliša	Dana 26.12.2016. godine u Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajeva zaprimljen je Prijedlog Zakona o zaštiti okoliša Federacije BiH sa molbom, da isti razmotrimo i dostavimo mišljenje. Nakon cjelovitog sagledavanja Prijedloga Zakona konstatovano je, da je tekst donekle poboljšan u odnosu na ranije razmatrani dokument, i da bi isti trebao pretrpjeti značajne promjene.	
6.1.1.3.	Implementirati novi Zakon o prostornom uređenju koji sadrži obavezu izrade strateške procjene utjecaja na okoliš tokom izrade planskih dokumenata	Uvidom u odluke o pristupanju izrade prostorno-planske dokumentacije tokom 2017-2018 godine, utvrđeno je da istim nije predviđena izrada Stratejske procjene planova na okoliš, niti je zatraženo mišljenje ovog Ministarstva o potrebi vršenja iste. S tim u vezi, zatražen je inspekcijski nadzor nakon čega je zaprimljeno 5 zahtjeva za mišljenje o potrebi vršenja Stratejske procjene planova na okoliš. Za 4 zahtjeva je naloženo vršenje Stratejske procjene planova na okoliš. Radi se o područjima Igmama i Bjelašnice.	
Operativni cilj 1.2. Poboljšati sistem planiranja zaštite okoliša			
6.1.2.2.	Osigurati da sve Općine izrade/ažuriraju svoje LEAP-e, u skladu sa ovim KEAP-om	Sve općine u KS su donijele LEAP-e.	
Strateški cilj 2. Uspostava efikasnog institucionalnog okvira u oblasti zaštite okoliša			
Operativni cilj 2.1. Institucionalno jačanje ljudskih i tehničkih kapaciteta u sektoru okoliša KS			

R.b.	Opis aktivnosti/ mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
6.2.1.1.	Ilačenje sektora za zaštitu okoliša u MPUGiZO KS implementacijom novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MPUGiZO KS i popunjavanjem radnih mjesta, kao što je predviđeno novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji	Vlada KS je dana 29.12.2017. godine donijela Zaključak po kojem se nastavlja moratorij na nova zapošljavanja, bez prethodne saglasnosti Vlade KS do 31.12.2018. godine. I dalje ostaje prisutan problem nedostatka kadrovskih kapaciteta, tj. nepopunjenost Sektora zaštite okoliša u znatnom broju.	
6.2.1.4.	Ospособiti i edukovati kadrove za provođenje strateške procjene okoliša unutar sektora zaštite okoliša MPUGiZO KS i ostalih ministarstava u KS, Zavoda za planiranje razvoja KS, te Općina unutar KS	Dana 17.07.2018. godine, Zavod za planiranje razvoja KS organizovao je prezentaciju o primjeni Strategijske procjene uticaja planova i programa na okoliš u izradi planskih dokumenata na području KS, u skladu sa Uredbom o stratezijskoj procjeni uticaja planova i programa na okoliš (Službene novine KS, broj 32/11), Zakonom o zaštiti okoliša (Službene novine Federacije BiH, br. 33/03 i 38/09) i Zakonom o prostornom uređenju (Službene novine KS, br. 24/17 i 1/18). Na prezentaciji su prisustvovali predstavnici općina, zavoda i ministarstava Kantona Sarajevo.	
Operativni cilj 2.3. Unapređenje mehanizama za efektivno informisanje javnosti o okolišu			
6.2.3.2.	U potpunosti sadržaj web stranice MPUGiZO KS sa informacijama iz registra zagađivača, proizvođača otpada, okolišnih dozvola i redovno ažurirati	Sadržaj web stranice Ministarstva prostornog uređenja, gradnja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo u potpunosti je posjedovanja dozvola za upravljanje otpadom u Kantonu Sarajevo, Registrom operatora koji su oslobođeni od obaveze medicinskim otpadom.	

R.b.	Opis aktivnosti/ mjere	Stepen realizacije	Utrošena finansijska sredstva (KM)
Strateški cilj 3. Jačanje ekološke svijesti i unaprjeđenje obrazovanja o okolišu			
Operativni cilj 3.1. Integriranje programa obuke o zaštiti okoliša u nastavne programe u školama			
6.3.1.2.	Organizacija programa obuke za djecu školskog uzrasta o ekologiji, zaštiti okoliša i prevenciji zagađenja okoliša	Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša putem Javnog poziva jednom godišnje podržava projekte čiji je cilj zaštita okoliša. Veliki broj projekata se bazira na edukaciji djece školskog uzrasta putem radionica ili akcija koje raznih izvora zagađenja.	Za realizaciju ove aktivnosti utrošeno je 17,540 KM sredstava iz Budžeta KS.